

Vaccinatie tegen waterpokken

Nr. 2020/19, Den Haag, 1 oktober 2020

Samenvatting

Gezondheidsraad

Waterpokken is een infectieziekte die veel voorkomt bij jonge kinderen en die wordt veroorzaakt door het varicellazostervirus. Na een doorgemaakte infectie blijft het virus latent in het lichaam aanwezig. Bij reactivatie van het virus op latere leeftijd kan dit gordelroos veroorzaken. In 2007 heeft de Gezondheidsraad negatief geadviseerd over vaccinatie tegen waterpokken, omdat de ziektelast daarvoor niet groot genoeg was. Nu adviseert de Commissie Vaccinaties van de raad op verzoek van de staatssecretaris van VWS opnieuw over vaccinatie tegen waterpokken in Europees Nederland en Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba).

Ziektelast verschilt tussen gebiedsdelen

In Europees Nederland is de ziektelast van waterpokken laag, ook in vergelijking met andere infectieziekten die veel voorkomen bij jonge kinderen zoals rotavirus en kinkhoest.

Vrijwel alle kinderen krijgen voor ze 5 jaar oud zijn waterpokken en de infectie verloopt in verreweg de meeste gevallen zonder complicaties. Infectie op hogere leeftijd – die vaak ernstiger is – komt weinig voor. Uit serologisch onderzoek blijkt dat 95% van de bevolking antistoffen tegen het virus bij zich draagt (wat wijst op een doorgemaakte infectie). In Caribisch Nederland ligt dit percentage lager: hier draagt 78% antistoffen bij zich. Op de eilanden is geen voortdurende circulatie van het virus, waardoor er regelmatig uitbraken zijn. Daarbij worden ook adolescenten en volwassenen ziek. Bij hen is de kans op complicaties en een ernstiger beloop groter.

Vaccinatie effectief en veilig

Vaccinatie tegen waterpokken met twee doses vaccin is zeer effectief: dit voorkomt meer dan negen op de tien gevallen van waterpokken. Ook vaccinatie met één dosis voorkomt de

meeste gevallen van ernstige waterpokken, al is dan vaker sprake van milde doorbraakinfecties. Wat het effect is van vaccinatie tegen waterpokken op het ontstaan van gordelroos op latere leeftijd is niet duidelijk. Vaccinatie is voldoende veilig en wordt goed verdragen. Wel geldt een contra-indicatie voor mensen met een verzwakt immuunsysteem en vrouwen die zwanger zijn of dat willen worden, omdat het een levend verzwakt vaccin is. De kosteneffectiviteitsratio van vaccinatie tegen waterpokken is vanwege de onzekerheid over de mogelijke effecten op gordelroos lastig te bepalen. Wanneer alleen de effecten van vaccinatie op waterpokken worden meegenomen, is de kosteneffectiviteitsratio van vaccinatie gunstig.

Advies: vaccineren in Caribisch Nederland

De commissie adviseert vaccinatie tegen waterpokken in Caribisch Nederland wel toe te voegen aan het Rijksvaccinatieprogramma

(RVP) en in Europees Nederland niet. Dit heeft te maken met de verschillen in ziektelast. Die is in Europees Nederland laag. Ook zou er een negatief effect kunnen optreden door vaccinatie: als er door vaccinatie minder virus circuleert en de vaccinatiegraad is niet optimaal, dan kunnen meer infecties op oudere leeftijd ontstaan.

Mogelijk wordt de ziektelast dan groter dan in de huidige situatie met milde infecties op jonge leeftijd. De commissie vindt het daarom onwenselijk om op de bestaande situatie in te grijpen.

In Caribisch Nederland is de ziektelast wel hoog genoeg om vaccinatie te overwegen. Omdat vaccinatie effectief en voldoende veilig is, adviseert de commissie deze op te nemen in het RVP van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van een gecombineerd vaccin tegen bof, mazelen, rodehond en waterpokken, zodat het totaal aantal prikken voor kinderen gelijk blijft. Verder adviseert de commissie om eenmalig, als aanvulling op het programma, aan inwoners

van deze eilanden die nog geen infectie hebben doorgemaakt, vaccinatie aan te bieden met een waterpokkenvaccin dat alleen beschermt tegen waterpokken (monovalent).

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement 'voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek' (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Vaccinatie tegen waterpokken.
Den Haag: Gezondheidsraad, 2020; publicatienr. 2020/19.

Auteursrecht voorbehouden

